

KY ËSHTË ISLAMI

KASTRIOT BARDHI

A decorative border with intricate floral and scrollwork patterns, primarily on the left and bottom edges, framing the central text.

KY ËSHTË ISLAMI

Përmbledhur dhe përshtatur nga:

Kastriot Bardhi

Korçë Shtator, 2025

Hyrje

Lëvdatat i takojnë vetëm Allahut të Madhëruar!

Paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi Profetin e Tij të fundit, Muhamedin.

Ky libër paraqet aspekte të ndriçuara dhe koncepte themelore të Islamit. Libri shërben si një manual i thjeshtuar për çdo lexues i cili synon të njihet me mësimet themelore të Islamit. Mënyra se si libri i paraqet këto koncepte të mrekullueshme i ngjan majës së një ajsbergu: ndonëse e dukshme mbi sipërfaqe, pjesa më e madhe mbetet e fshehur poshtë saj. Përvetësimi i koncepteve të librit dhe zbatimi i mësimëve të tij e bën njeriun një musliman shembullor. I takon lexuesit që, pasi të njihet me konceptet themelore të Islamit, të thellohet më tej për të zgjeruar njohuritë e tij. E lus Allahun e Lartësuar që kjo vepër të jetë e suksesshme dhe e pranuar tek Ai.

❖ Qëllimi i Krijimit

Njeriu nuk është krijuar kot apo rastësisht. Allahu i Lartësuar e ka krijuar me një qëllim të madh dhe fisnik: për ta adhuruar Atë. Në Kur'an, Allahu thotë: "Unë nuk i krijova xhindët dhe njerëzit për gjë tjetër, por veç që të më adhurojnë." (Surja Edh-Dharijat, ajeti 56) . Ky ajet tregon qartë se qëllimi i krijimit të njeriut është adhurimi i Allahut, që përfshin besimin e drejtë, faljen e namazit, mirësinë ndaj të tjerëve dhe jetën me qëllim e përgjegjësi. Allahu na ka dhënë mendje, zemër dhe vullnet që të njohim Krijuesin dhe të jetojmë sipas udhëzimeve të Tij. Jeta e njeriut merr kuptim vetëm kur ai e kupton pse është krijuar. Pa këtë kuptim, jeta bëhet e zbrazët dhe pa drejtim. Pra, qëllimi i krijimit nuk është vetëm ngrënia, pirja dhe argëtimi, por të njihet, të adhurohet dhe t'i shërbehet Allahut, duke bërë mirë në tokë dhe duke u përgatitur për jetën e përjetshme. Çdo koncept themelor i Islamit ndihmon njeriun të kuptojë dhe të përmbushë qëllimin e krijimit.

❖ Prezantim: Konceptet themelore të Islamit

Për ta kuptuar Islamin në thellësi, duhet filluar nga bazat e tij. Këto parime përbëjnë themelin mbi të cilin ngrihet besimi, adhurimi dhe sjellja e çdo muslimani. Ato janë udhëzues që e drejtojnë njeriun drejt lidhjes me Allahun dhe e ndihmojnë ta jetojë fenë në mënyrë të ndërgjegjshme dhe të drejtë. Në vijim do të paraqiten konceptet dhe parimet më të rëndësishme të Islamit, të cilat janë çelësi për ta njohur, kuptuar dhe përjetuar këtë fe në mënyrë të qartë e të thjeshtë.

❖ Allahu i Lartësuar

1. Muslimani është rob i Allahut, dëshmon se nuk ka zot tjetër që meriton të adhurohet përveç Tij: "Ai nuk ka lindur askënd e nuk është i lindur (nga dikush). Asgjë (e askush) nuk mund të jetë si Ai".

2. E adhuron Allahun e Lartësuar ashtu siç ka urdhëruar Ai dhe nuk adhuron askënd dhe asgjë tjetër përveç Tij.
3. Beson se Allahu e krijoi, e furnizon dhe kujdeset gjithmonë për të; kur sëmuret, Ai e shëron; Ai e ushqen dhe i jep të pijë; Ai do ta bëjë të vdesë dhe tek Ai do të rikthehet.
4. Beson në Allahun ashtu siç i ka hije Madhërisë së Tij dhe e adhuron sipas Emrave dhe Cilësive që Ai i ka pohuar për Vetën në Librin e Tij ose në fjalët e Profetit të Tij. ﷺ
5. Jeta e tij është e lirë në rrugën e Allahut (e sakrifikon për hir të Tij). Malli i tij për të parë Fytyrën fisnike të Allahut nuk krahasohet me asgjë.

❖ Islami

1. Muslimani beson se Allahu e nderoi me Islamin, fenë e fundit, dhe se Ai nuk pranon fe tjetër përveç Islamit.
2. Islami është feja e Ibrahimit dhe e gjithë profetëve (Paqja qoftë mbi ta!); nuk ka fe pas tij; ai është besim i njejtë dhe ligje të ndryshme.
3. Islami është i mesëm mes feve dhe rregullat e tij janë të zbatueshme, edhe nese haset ndonjë vështirësi.
4. Muslimani është krenar me Islamin dhe mësimet e tij. Islami ka shtylla që duhet t'i zbatojë dhe gjërat që prishin besimin duhet t'i shmangë.
5. Muslimani i dorëzohet Allahut dhe urdhrave të Tij; është rob i bindur ndaj ligjeve të Tij me përunësi, nënshtrim të plotë dhe shpresë në mëshirën e Tij, për të fituar kënaqësinë e Tij.

❖ Ihsani – Përsosmëria (i konsideruar si maja e praktikës fetare) Mbikëqyrja e Allahut

1. Feja islame ka nivele, dhe më i larti është "Ihsani", që do të thotë: Ta adhurosh Allahun sikur e sheh Atë; dhe nëse nuk e sheh, Ai të sheh ty.
2. Një jetë ndryshe është ajo në të cilën e ndien se Allahu të mbikëqyr. Muslimani e jeton jetën, duke pasur Allahun gjithmonë përpara vetes në mendjen e tij, në çdo mendim, fjalë, shikim dhe lëvizje.
3. Kur Allahu është me ty, ti nuk i frikësohesh askujt dhe nuk stresohesh nga asgjë.
4. Të jetuarit me ndjenjën se Allahu është me ty, të ngre nga kjo botë dhe të afron pranë Allahut, edhe nëse ecën mbi tokë.

❖ Besimi

1. Besimi është themeli i fesë dhe baza e saj e fortë. Ai është ndërtuar mbi argumente të sakta nga Kurani dhe Suneti.
2. Muslimani nuk e njollos besimin e tij me idhujtari dhe as me mendim të keq për Allahun; nuk shkon te magjistarët, sharlatanët, fallxhorët dhe astrologët.
3. Çelësat e gjithësisë janë në dorën e Allahut; askush nuk ka fuqi për të vepruar pa ndihmën e Tij; krijesat nuk e kanë në dorë fatin e tyre; çdo çështje është nën urdhrin e Tij dhe asgjë nuk ndodh në këtë univers pa lejen, dijen dhe caktimin e Tij.
4. Muslimani i largohet risive në besim, fjalë apo vepra; i përmbahet besimit të Profetit, ﷺ sipas konceptimit të sahabëve fisnikë dhe atyre që i pasuan me mirësi e besnikëri.

❖ Sheriati (Ligji Islam)

- 1.Muslimani beson se e ka krijuar Allahu dhe se Ai e urdhëron: "Vetëm Atij i takon Krijimi dhe Sundimi". Ashtu si krijimi është i përsosur, edhe Sheriati është i përsosur.
- 2.Sheriati është sistemi dhe ligji që rregullon jetën dhe marrëdhëniet; me përsosmërinë e tij u ndërtuan qytetëtime që u mbështetën në të.
- 3.Ligji islam përfshin drejtësinë dhe mirësinë; merr parasysh rrethanat, zakonet dhe traditat; si dhe kujdeset për pasojat e gjykimeve.
- 4.Sheriati është i fortë, sepse lidhet me burime të fuqishme; ai është elastik për t'u përshtatur me ndryshimet. Detajet e tij i dinë dijetarët e devotshëm.
- 5.Muslimani është i kënaqur me sheriatin islam dhe e zbaton atë në jetën e përditshme. Çdo dyshim që ngrihet ndaj tij e shtyn të kërkojë më shumë dije, e cila forcon ia besimin në përsosmërinë e kësaj feje të mrekullueshme, si dhe e ndriçon të shohë urtësitë e Zotit që fshihen në të.

❖ **Bota e fshehtë**

- 1.Muslimani beson në botën e fshehtë që është vërtetuar në Kuran dhe Sunet.
- 2.Beson në engjëjt, krijesa prej dritës, që lavdërojnë Allahun pa u lodhur.
- 3.Beson në xhindët, krijesa prej zjarri, prej të cilëve ka besimtarë dhe jobesimtarë.
- 4.Beson në të gjithë profetët dhe librat që iu shpallën atyre, si dhe në mrekullitë që u janë dhënë.
- 5.Beson në Ditën e Gjykimit dhe ngjarjet e llahtarshme të saj: vdekjen, Ringjalljen, tubimin, Peshoren, llogarinë, Urën e Siratit, Xhenetin dhe Xhehenemin.
- 6.Çdo gjë në univers ndodh me dijen e Allahut. Ai, me urtësinë e Tij, e ka shkruar çdo gjë dhe e ka lejuar të ndodhë.
- 7.Çdo njeriu i është lehtësuar të bëjë ato vepra që e çojnë drejt vendbanimit për të cilin është krijuar; asnjë masë kujdesi shtesë nuk e shmang caktimin e Allahut.

❖ Kurani Fisnik

1. Muslimani e do Kuranin fisnik, i shpallur nëpërmjet Xhibrilit ﷺ mbi Profetin tonë ﷺ.
2. Kurani është Fjala e Allahut, shkronjat dhe fjalët e tij janë të zbritura (të shpallura prej Tij): në të gjendet udhëzimi dhe shpjegimi për çdo gjë.
3. Muslimani e adhuron Allahun përmes leximit të Kuranit. Një shkronjë (që lexohet prej tij) shpërblehet me dhjetë sevape, dhe Allahu ia shton shpërblimin atij që dëshiron.
4. Kurani është shfuqizues i librave të mëparshëm, i ruajtur në zemrat e njerëzve; atë e ruan Allahu. Atij nuk mund t'i atribuohet e pavërteta nga asnjë anë.
5. Muslimani e lexon Kuranin, e mëson përmendësh dhe e kupton atë sipas shpjegimit të gjeneratës së artë, të parëve tanë të mirë.
6. Kurani është shoqëruesi dhe qetësuesi i muslimanit; ai është ilaç për shpirtin dhe trupin e tij.

❖ Përmendja Allahut (dhikri)

1. Muslimani e përmend Zotin e tij në çdo kohë. Çdo moment ka dhikër të përcaktuar dhe shumica e veprave që bëhen gjatë ditës dhe natës kanë dhikër të posaçëm.
2. Allahu na ka premtuar: Nëse e përmendim Atë në veten tonë, Ai na përmend në Vetvete; dhe nëse e përmendim në një tubim, Ai na përmend në një tubim më të mirë.
3. Leximi i Kuranit është dhikër; lutja është dhikër dhe namazi është dhikër.

4. Muslimani e zbaton këshillën e Profetit ﷺ: "Gjuha jote të jetë gjithmonë e njomë nga përmendja e Allahut".

5. Sinqeriteti i zemrës së muslimanit ndaj Allahut shfaqet në gjuhën tij, duke e përmendur të Lartësuarin në këmbë, ulur dhe shtrirë.

❖ Lutja

1. Allahu e urdhëroi muslimanin që t'i lutet dhe i premtoi përgjigje; Allahu e do lutjen e robit të Tij kur ai i lutet me këmbëngulje, kur i ankohet për gjendjen e tij dhe shfaq nevojë për Të. Allahu zemërohet nëse robi e braktis lutjen.

2. Lutja ka disa rregulla që duhen respektuar dhe disa pengesa që duhen shmangur.

3. Kur muslimani kërkon diçka nga Allahu, dëshiron që ajo të jetë në kufijtë e së lejuarës. Lutjet e muslimanit shkojnë për të dashurit e zemrës dhe gjithë ymetin islam.

4. Kur lutet, nuk ngutet në pritje të përgjigjes dhe nuk dyshon në rezultatet e saj.

5. Raporti i tij me lutjen është ky: Allahu i premtoi një përgjigje të drejtpërdrejtë, ose i largon ndonjë fatkeqësi, ose e ruan shpërblimin për Ditën e Gjykimit - dhe pa dyshim zgjedhja më e mirë është ajo e Allahut.

❖ Profeti ﷺ

1. Muslimani ndjek udhëzimin e Profetit ﷺ në çdo gjë: në fjalë, vepra, moral, pamje dhe sjellje.

2. Profeti Muhamed ﷺ është vula e profetëve dhe më i miri prej tyre; ai është mëshira e dhuruar, përgëzuesi dhe qortuesi.
3. Muslimani beson në Profeti Muhamed ﷺ dhe në të gjithë profetët e tjerë, pa bërë dallim mes tyre.
4. Nga jeta e Profetit ﷺ mëson dhe e ndjek shembullin më të shkëlqyer për të ecur në Rrugën e Drejtë. I Dërguari i Allahut ﷺ për muslimanin është më i dashur se vetja, pasuria, fëmijët dhe gjithë njerëzit.
5. Shpresa e çdo muslimani është të pijë një gllënjë ujë nga burimi i Profetit ﷺ në Ditën e Gjykimit; muslimani shpreson që ai të ndërmjetësojë për të dhe të jetë në shoqërinë e tij në Xhenetin e Firdeus.

❖ Familja e Profetit ﷺ

1. Muslimani e do familjen e Profetit tim ﷺ, pasardhësit e tij të dëlirë dhe gratë e tij të ndershme, që janë nënat e besimtarëve (Allahu qoftë i kënaqur me to!), duke përfshirë edhe gjithë besimtarët nga Benu Hashim dhe Benu Mutalibi.
2. Muslimani i do gjithë anëtarët e familjes së Profetit ﷺ dhe është mik e mbështetës i tyre. Ndërkaq, urren këdo që i urren apo i nënvlerëson ata.
3. Muslimani nuk mban qëndrim të skajshëm ndaj familjes profetike; në rastet e ligjëruara nga sheriati, lutet për ta dhe për sahabët e nderuar (Allahu qoftë i kënaqur me ta!), pasi lutet për Profetin ﷺ.
4. Allahu i zgjodhi ata nga gjithë krijesat që të jenë familja e Profetit ﷺ. Ndërkaq, Profeti ﷺ e porositi ymetin: "Ju këshilloj për hir të Allahut që t'i nderoni anëtarët e familjes time".

❖ Shokët e Profetit ﷺ

1. Shokët e Profetit ﷺ janë shembull për çdo musliman, dhe po ashtu ndjekësit e tyre dhe gjithë ata që i pasuan me besnikëri.
2. Sahabët janë më të mirët e këtij ymeti. Allahu i zgjodhi për të qenë shokët e miqtë më të ngushtë të Profetit ﷺ.
3. Sahabët sakrifikuan gjithçka për të mbrojtur Islamin dhe Profetin ﷺ, si dhe për ta përhapur këtë fe. Për shkak të tyre u forcua, mbizotëroi dhe u përhap feja.
4. Ata e ruajtën Kuranin dhe Sunetin dhe na i përcollën pa shtrembërim apo ndryshime.
5. Muslimani i do sahabët dhe nuk përfshihet në debatet e tyre; e ruan gjuhën të pastër nga çdo fjalë për ta: “Allahu është i kënaqur me ta dhe ata janë të kënaqur me Të. Kjo është për ata që i druhen Zotit të tyre”.

❖ Namazi

1. Namazi është shtylla e fesë së muslimanit; është jeta dhe shpëtimi i tij. Nëse namazi është në rregull, atëherë edhe veprat e tjera janë të mirëpritura.
2. Namazi është i vetmi adhurim që iu bë obligim Profetit ﷺ drejtpërdrejt nga Allahu në qiellin e shtatë.
3. Jeta pa namaz nuk ka vlerë e as kuptim.
4. Namazi është kufiri ndarës mes muslimanit dhe jobesimtarit; është shtylla kryesore e Islamit.

5. Muslimani e fal namazin me përlësi dhe praninë e zemrës.
6. Namazi është obligim i përhershëm; ky obligim nuk bie në udhëtim, sëmundje apo luftë.
7. Përsëritja e ezanit ka shpërblim; abdesi fshin mëkatet; ecja drejt xhamisë ngre shkallët. Lum ai zemra i të cilit është lidhur me xhamitë! Ai do të hyjë nën hijen e Arshit të Allahut në Ditën e Gjykimit.

❖ **Agjërimi**

1. Muslimani e agjëron Ramazanin me kënaqësi e përkushtim të plotë: "Kush e agjëron duke besuar dhe shpresuar në shpërblimin (e Allahut), i falen mëkatet e kaluara".
2. Ai afrohet tek Allahu përmes agjëritit vullnetar gjatë gjithë vitit: "Kush agjëron një ditë për hir të Allahut, Allahu ia largon fytyrën nga Zjarri për shtatëdhjetë vjet".
3. Me agjërim, shpirti i tij pastrohet dhe zemra i zbutet, duke u përlur para madhësisë së Allahut.
4. E ndan urinë me të varfërin dhe sytë e tij janë te fjala e Allahut: "Agjërimi është për Mua dhe Unë shpërblej për të".
5. Në një nga netët e Ramazanit është Nata e Kadrit. Falja në Natën e Kadrit është fitore e madhe.

❖ **Haxhi dhe Umra**

1. Muslimani udhëton drejt Shtëpisë së Shenjtë në Mekë për të kryer haxhin dhe umren të paktën një herë në jetë.

2. Meka është kibla e muslimanëve (drejtimi nga duhet të kthehet çdo musliman për faljen e namazit); është vendi që e dëshiron zemra (e çdo besimtar). Aty është Shtëpia (Faltorja) e parë e ndërtuar për njerëzit, të cilën Allahu e bëri të shenjtë dhe ndaloi çdo padrejtësi brenda saj.

3. Muslimani udhëton drejt Xhamisë së Shenjtë në Mekë, xhamisë së Profetit ﷺ në Medinë dhe Xhamisë Aksa në Tokën e Bekuar. Këto xhami janë tre vendet e shenjta, që meritojnë të vizitohen, të mbrohen dhe të mirëmbahen.

4. Profeti ﷺ tha: "Haxhi i suksesshëm (i pranuar) nuk ka shpërblim tjetër veç Xhenetit". Gjithashtu ai ﷺ ka thënë: "Një umre deri në umren tjetër është shlyerje e mëkateve ndërmjet tyre".

❖ **Thirrja dhe urdhërimi për të mirë**

1. Muslimani thërret me butësi drejt asaj që Allahu do dhe qëndron larg çdo gjëje që Ai urren.

2. Profeti ﷺ tha: "Fjala e mirë është sadaka (bimirësi)". Gjithashtu ai ﷺ ka thënë: "Urdhërimi për të mirë është sadaka (bimirësi) dhe ndalimi nga e keqja është sadaka (bimirësi)".

3. Muslimani urdhëron me butësi dhe ndalon të keqen, pa përdorur mënyra e mjete të palejueshme.

4. Ai është i urdhëruar të jetë i durueshëm në thirrjen në rrugën e Allahut dhe ndaj çdo lloj lëndimi fizik apo shpirtëror që i vjen si pasojë e saj.

5. Thirrja në rrugën e Allahut është derë e madhe shpërblimi, sepse: "Ai që udhëzon dikë drejt së mires, shpërblehet si ai që e vepron atë (mirën)".

6. Përmes thirrjes, njerëzit e njohin Allahun dhe rrugën që çon drejt Tij; dhe jetojnë një jetë të mirë, duke u bazuar në sheriatin e Tij.

❖ Dijs fetare

1. Muslimani e kërkon dijen fetare, sepse ajo është trashëgimia e profetëve dhe rruga e tij drejt Allahut. Këtë dituri ua përcjell të tjerëve: "Ndoshta ndonjë nga ata që i kumtohet dituria është më i vetëdijshëm sesa ai që e ka dëgjuar atë".

2. Dijetarët janë drita e ymetit dhe udhërrëfyesit, kur çështjet bëhen të paqarta.

3. Allahu i Lartësuar thotë: "A janë njësoj ata që dinë dhe ata që nuk dinë?".

Dijetarët nuk mungojnë kurrë, edhe nëse kanë jetuar në kohët e lashta; dija e tyre është e pranishme kurdoherë.

4. Nëse nuk di diçka, muslimani pyet njerëzit e dijes: "Pyesni dijetarët nëse nuk dini".

5. Në epokën tonë digjitale, dija është afër se kurrë. Muslimani është konsekuent i fjalës: "Me penën deri në varr".

❖ Feja dhe ymeti

1. Muslimani e mbron fenë dhe ymetin e tij me gjithçka që posedon. Mbështet muslimanët dhe qëndron pranë tyre, pa bërë kompromise në fenë e tij dhe nuk më vjen turp nga asgjë që ajo përfshin (përmban).

2. Është i fortë në të vërtetën dhe mbrojtës i drejtësisë për njerëzit e dëmtuar padrejtësisht. Nëse nuk mundet t'i ndihmojë, nuk e përkrah as të keqen apo njerëzit e saj, madje as me një fjalë, sepse kjo mund ta çojë në shkatërrim.

3. Muslimanët janë familja e tij dhe ai është mbështetja e tyre, ashtu siç tha Profeti ﷺ: "Besimtarët janë si trupi i vetëm; kur një organ i tij ankohet, i gjithë trupi ndien dhimbje dhe pagjumësi".

❖ Origjina e njeriut

1. Babai i mbarë njerëzimit është Ademi dhe nëna e tyre është Havaja. Allahu i Lartësuar e krijoi Ademin me duart e Tij, fryu në të shpirtin e krijuar prej Tij, dhe prej Ademit krijoi bashkëshorten e tij (Havanë). A ka nder më të madh se ky?
2. Allahu ia mësoi Ademit emrat e të gjitha gjërave. Pastaj ato ua paraqiti engjëjve.
3. Engjëjt u përulën (ranë në sexhde) para Ademit, përveç Iblisit. Iblisi, ky armiku i parë dhe i përbetuar, refuzoi, nuk pranoi të përulej.
4. Prindërit tanë gabuan, por u penduan, dhe Allahu ua pranoi pendimin. Pastaj i zbriti në tokë si mëkëmbës (që të zbatojnë ligjet e Tij) dhe aty u shumuan.
5. Shtëpia jonë është Xheneti; çdokush që i bindet Allahut, do të kthehet në të; kush nuk bindet, e ka refuzuar vetë mirësinë dhe është shkatërruar.

❖ Barazia

1. Nuk ka dallim në ligjet dhe urdhrat mes burrit dhe gruas, përveç asaj që lidhet me natyrën dhe krijimin e secilit: "Gratë janë motrat e burrave".
2. Nuk kam epërsi mbi asnjë burrë apo grua, përveçse me devotshmëri. Nuk ka epërsi arabi ndaj joarabit, i bardhi mbi të ziun apo i pasuri mbi të varfrin, përveçse me fenë dhe veprat e mira.
3. Të gjitha standardet e pabarazisë tokësore nuk vlejnë në Islam. Ky është kulmi i drejtësisë.
4. Njerëzit në Islam janë të barabartë si dhëmbët e krehrit, dhe përfundimi i lumtur është për të devotshmit.

❖ Gruaja

1. Allahu e krijoi Havanë nga Ademi dhe e bëri shoqe dhe partnere të tij. Kështu e konsideron muslimani bashkëshorten e tij. Bashkëshortët plotësojnë njëri-tjetrin.
2. Gruaja ka role të ndryshme në jetën e burrit: nënë, motër, grua, bijë etj. Mbi të gjitha, ruajtja e nderit dhe kujdesi ndaj tij janë thelbësore.
3. Allahu krijoi një tërheqje natyrore mes mashkullit dhe femrës për të përmbushur qëllimin e integritit dhe riprodhimit.
4. Ata nuk mund të jetojnë pa njëri-tjetrin. Kjo është një dëshirë e natyrshme që Islami e ka rregulluar me norma të larta morale.
5. Islami i dha gruas të drejta që nuk i ka dhënë ndonjë fe apo sistem tjetër, duke balancuar kujdesin, mbrojtjen dhe përgjegjësinë ndaj saj.

❖ Lidhjet familjare dhe shoqërore

1. Muslimani i repekton prindërit gjatë jetës dhe pas vdekjes, duke pasur parasysh urdhrin e Allahut: “Silluni mirë me prindërit”. I nderon, u bindet dhe nxiton për t’u shërbyer atyre. I mban lidhjet me miqtë e tyre pas vdekjes (së tyre).
2. Nuk i shkëput lidhjet farefisnore: Allahu ka premtuar se do të mbajë lidhjet me atë që kujdeset për farefisnin; dhe në të kundërtën, do t’i ndërpresë lidhjet me atë që i shkëput lidhjet me farefisnin.
3. Të vegjlit dhe të mëdhenjtë kanë të drejta mbi muslimanin. Të drejtat e detyrimit reciproke janë përcaktuar qartësisht në fenë tonë.
4. Prej muslimanit të vërtetë ndihen të sigurt të gjithë, sepse ai nuk i bën keq askujt. Muslimani dëshiron për njerëzit atë që dëshiron për veten e tij.

5. Muslimani ka detyra ndaj fqinjët; e konsideron atë si të ishte trashëgimtari i tij.
6. Mysafirët i takon e drejta e mikpritjes, që është shenjë e besimit.
7. Të sëmurët i shkon për vizitë, i jep kurajo dhe lutet për të. Të vdekurët ia fal xhenazën, e shoqëron për në varreza dhe i ngushëllon familjarët e tij.

❖ **Nderi dhe dinjiteti**

1. Muslimani e ruan nderin e tij nga çdo gjë që e njollos dhe e mbron atë me çdo mënyrë, madje edhe duke flijuar shpirtin e tij: “Kush vdes duke mbrojtur nderin e tij, është dëshmor”.
2. Muslimani e konsideron nderin e muslimanëve si nderin e vet; e mbron dhe është xheloz për ta njësoj si për familjen e tij.
3. Muslimani e ruan shikimin nga gjërat e ndaluara dhe nuk flet fjalë të turpshme. Një fjalë e keqe për nderin e dikujt është vrasëse. Nderi është delikat dhe shkelja e tij është shkatërrues.
4. Thashethemet dhe përgojimet nuk janë pjesë e karakterit të muslimanit. Parimi i tij është: “Nga mirësia e Islamit të njeriut është të lërë atë që nuk i intereson”. Heshtja i pëlqen më shumë se të flasë, përveçse kur duhet folur për mirë.

❖ **Personaliteti**

1. Muslimani kujdeset për atë që i bën dobi; shmang gjërat e panevojshme; mbështetet tek Allahu dhe nuk dorëzohet.
2. Nëse e godet ndonjë fatkeqësi, duron dhe shpreson shpërblim. Nëse qan, nuk e kapërcen cakun deri në vajtim. Kur përjeton të tilla gjendje, nuk e godet fytyrën dhe nuk i gris rrobat.

3. Muslimani është optimist dhe nuk humbet shpresën; mbështetet tek Allahu dhe ka mendim të mirë për Të.
4. Është njeri pozitiv e paqësor me ata që ofrojnë paqe e siguri, por përballet me ata që armiqësohen me parimet e tij, me fenë dhe ymetin e tij.
5. Muslimani është pendestar, gjithmonë i kthyer tek Allahu (me bindje dhe nënshtrim), i butë dhe tolerant.
6. Ai dhuron dashuri dhe e largon të keqen.
7. Muslimani është solidar, bashkëpunues, i arsyeshëm dhe njeri që i fal shumë të tjerët. Përgjithësisht ai shoqërohet me besimtarët dhe i ushqen të devotshmit.

❖ **Sjellja dhe etika**

1. Muslimani është krenar, por modest me vëllezërit e tij besimtarë. Është i mençur, i guximshëm, me fytyrë të qeshur dhe zemër të pastër. Është çelës i së mirës dhe dryn i së keqes.
2. Ai është gjithmonë i gatshëm të ndihmojë njerëzit në nevojë, në mënyrë të drjtpërdrejtë ose duke ndërmjetësuar për zgjidhjen e halleve dhe problemeve të tyre: "Më i miri prej njerëzve është ai që u sjell më shumë dobi atyre".
3. Nuk i bën padrejtësi askujt; nuk tallet, nuk përgojon, nuk spiunon, nuk shan dhe nuk gënjen.
4. Nuk shpif e nuk mallkon; nuk është vulgar dhe i pacipë.
5. Nuk e thyen premtimin. Nuk i ndërpret lidhjet, përveçse kur ato shndërrohen në mëkat. Nuk mashtron dhe nuk lejon të mashtrohet.
6. Muslimani ua do të mirën të tjerëve dhe kontribuon në çdo gjë që sjell dobi.

❖ Udhëheqësit

1. Muslimani u bindet dijetarëve dhe udhëheqësve muslimanë në gjithçka që e kënaq Allahun, duke u lutur për udhëzimin dhe përmirësimin e tyre, sepse feja është baza e bashkimit dhe burimi i forcës së ymetit islam.
2. Ruajtja e sigurisë dhe rendit është detyrë e çdo muslimani.
3. Muslimani është i zgjuar dhe i vetëdijshëm për gjithçka që ndodh rreth tij; është i matur dhe i ndërgjegjshëm për realitetin dhe rëndësinë e çështjeve.
4. Ai flijon jetën dhe sakrifikon çdo gjë që posedon për fenë, ymetin dhe vendin e tij.
5. Muslimani u qaset ngjarjeve dhe realitetit me mençuri, në mënyrë që të jetojë me dinjitet, ashtu siç dëshiron Allahu.

❖ Marrëdhënia me jobesimtarët

1. Muslimani ndjen keqardhje për jobesimtarët dhe dëshiron t'i drejtojë ata drejt Xhenetit, teksa përpiqet të shpëtojë njerëzimin nga zjarri i Xhehenemit (Allahu na ruajtë prej tij!).
2. Jobesimtarët kanë fenë e tyre dhe ai ka fenë e tij. Nuk adhuron atë që adhurojnë ata dhe nuk i detyron të adhurojnë atë që ai adhuron.
3. Muslimani nuk e ndryshon fenë e Allahut për të kënaqur krijesat, duke zemëruar Krijuesin. Detyra tij është kumtimi i mesazhit islam, ndërsa udhëzimi dhe gjykimi i takon Allahut.
4. I trajton jobesimtarët me sjellje të mirë dhe merr pjesë në gëzimet dhe hidhërimet e tyre, për sa kohë që në to nuk ka gjëra të ndaluara. Nuk flet përveçse për mirë.

❖ Festat

1. Muslimani ka vetëm dy festa: Fitër Bajramin dhe Kurban Bajramin.
2. Ai nuk merr pjesë në festa të tjera që bien ndesh me besimin dhe parimet e tij.
3. Çdo popull ka festat e tij; festat e të tjerëve nuk më përkasin atij.
4. Pjesëmarrja e muslimanit në festat e të tjerëve ku ka shfaqje të idhujtarisë, mosbesimit apo gjërave të ndaluara, mund t'i rrezikojnë atij besimin. Minimalisht kjo është vepër e ndaluar.
5. Muslimani gëzohet dhe e gëzon familjen në festat islame me atë që kënaq Allahun. Festat islame janë adhurim; ne shpërblehemi kur gëzohemi dhe u sjellim gëzim të tjerëve në ditët e krenimit të këtyre festave.

❖ E keqja

1. Armiku i parë i muslimanit është shejtani. Shejtani është burimi i çdo të keqeje.
2. Nga zilia dhe urrejtja ndaj njeriut, shejtani u bë armik i hapur dhe e largoi veten nga mëshira e Allahut.
3. Ai u betua se do t'i çonte njerëzit në humbje, që të vuajnë bashkë me të në Zjarr. Dhe vërtet, ia arriti qëllimit; shumë prej tyre i mashtroi.
4. Shejtani është dinak në ligësinë dhe marifetet e tij; nuk lodhet kurrë. Ata që ndjekin gjurmët e tij janë në shkallë të ndryshme degjenerimi, në varësi të zhytjes të secilit prej tyre në mëkate.

5. E keqja ka forma dhe nivele të ndryshme. Në radhë të parë, njeriu e ka të keqen brenda vetes së tij, e cila e çon drejt shkatërrimit. Gjithashtu e keqja i vjen edhe nga të tjerët, të cilët jo vetëm që dëmtojnë veten e tyre, por edhe ata që i rrethojnë.

6. E keqja fillon me mendim, vazhdon me fjalë, pastaj me vepra. Allahu na ruajtë nga çdo e keqe! Kërkojmë mbrojtje prej Allahut nga shejtani dhe ligësia e tij!

❖ Jeta

1. Muslimani kujdeset t'i ruajë mirësitë dhe e falënderon Allahun për gjithçka që i ka dhuruar. E urren shpërdorimin dhe harxhimin, duke qenë i vetëdijshëm se përmes falënderimit të Allahut ruhen e shtohen begatitë.

2. Ai mban përgjegjësi për sigurinë e Tokës, burimet e saj dhe manifestimet e jetës në të, sepse ekziston harmoni midis tij dhe universit në adhurimin e Allahut të Plotfuqishëm.

3. Çdo e keqe që godet jetën është "rezultat i veprave të njerëzve." Bindja e tij ndaj Allahut sjell mirësi mbi tokë: "Largimi i një pengese nga rruga është sadaka (vepër e mirë)".

4. Mëshira ndaj njerëzve, kafshëve dhe shpendëve ka shpërblim të madh tek Allahu: "Për çdo krijesë me shpirt ka shpërblim".

5. Mëshira e Profetit ﷺ u shtri edhe ndaj sendeve pa shpirt; mëshira e tij përfshiu edhe trungun e pemës.

❖ **Mendja (arsyeja)**

1. Allahu e nderoi me mendjen (arsyen) mbi krijesat dhe e urdhëroi ta ruajë atë, sepse mendja është vendi i përgjegjësisë, dhe pa të nuk ka përgjegjësi.
2. Muslimani është i urdhëruar të meditojë për urdhrat e Allahut, për gjithësinë, për vetveten etj., sepse kjo rrit besimin dhe vlerësimin e madhështisë së Allahut të Plotfuqishëm.
3. Përmes mendjes ai kupton detyrat dhe gjykimet fetare, vendos drejtimin dhe merr vendime.
4. Dija e dobishme është ushqim për mendjen. Mendja e tij është e hapur për të gjithë. Islami ndalon fshehjen e dijes dhe shtrembërimin e saj.
5. Muslimani mendon vetëm për të mirë dhe me mendjen e tij i qaset vetëm së mirës, sepse një mendim i keq mund ta çojë mendjen dhe vetë njeriun drejt shkatërrimit.

❖ **Trupi**

1. Trupi i njeriut është amanet nga Allahu dhe ai nuk ka liri absolute mbi të, por duhet ta ruajë për ta kryer ashtu siç duhet amanetin, i cili i është besuar.
2. Muslimani përpiqet të jetë fortë, aktiv dhe në formë, sepse “Besimtari i fortë është më i dashur tek Allahu sesa besimtari i dobët, edhe pse në të dy ka mirësi”.
3. Muslimani nuk e ekspozon trupin ndaj rrezikut; nuk konsumon pije të ndaluara dhe nuk e ushqen më gjëra që e dëmtojnë dhe e çojnë drejt shkatërrimit.

4. Ai nuk e përdor trupin për të bërë gjëra të ndaluara, sepse është i vetëdijshëm se në Ditën e Gjykimit gjymtyrët e tij do të dëshmojnë kundër tij.

5. Siguria, pastërtia dhe dëlirësia e zemrës nga gjithçka që e dëmton atë, qoftë fizike apo morale, është prioritet, sepse zemra është udhëheqësja e trupit dhe se një zemër e shëndoshë do të thotë që i gjithë trupi të gëzojë shëndet të plotë.

❖ **Pastërtia**

1. Muslimani i pastër në vetvete, elegant, i rregullt dhe i organizuar mirë. Ai i shmanget papastërtisë dhe pastrohet kur preket prej saj. Kujdeset për abdesin aq sa mundet.

2. Qëndron vetëm në vende të pastra dhe mjedise të pandotura fizikisht dhe shpirtërisht.

3. Muslimani i pastër në mendime; nuk mendon për gjëra të turpshme apo të ndaluara që çojnë në vepra të shëmtuara.

4. Ai i pastër në fjalët e tij; flet vetëm për mirë dhe dëgjon vetëm fjalë të mira.

5. Ai është i pastër në vepra; bën vetëm atë që do Allahu dhe që do të më gëzojë në Ditën kur ta takojë Atë.

❖ Veshja dhe zbukurimi

1. Veshja dhe zbukurimi janë pjesë e fesë. Islami ka vendosur rregulla për veshjen; i nxit ithtarët e vet të vishen bukur, me një veshje që e ruan fenë, e forcon identitetin dhe e dallon nga të tjerët.
2. Muslimani vesh atë që është e lejuar nga ligji islam dhe shmang atë që nuk lejohet përdorimi, sidomos kur ajo i ngjan diçkaje të ndaluar.
3. Ai është modest në veshje; nuk vesh asgjë që është provokuese, e turpshme ose që nuk i mbulon pjesët intime.
4. Çdo gjini dhe popull ka veshjen e tij. Islami paralajmëron nga përzierja dhe imitimi, qoftë i jobesimtarëve, mëkatarëve apo kafshëve. Muslimani i shmanget çdo veshjeje të papastër.

❖ Koha

1. Muslimani është i etur për shfrytëzimin e çdo mundësie për të shtuar veprat e mira gjatë ditës dhe vitit, sepse, falë mëshirës e mirësisë së Allahut, ato (veprat e mira) kompensojnë jetëgjatësinë e shkurtër njerëzve të ymetit islam krahasuar me jetën e popujve të mëparshëm.
2. Muslimani kujdeset për kohën e tij që mos humbasë kot dhe jeta e tij të mos shkatërrohet, duke mos lënë gjurmë pozitive.
3. Është i kujdesshëm që të mos i shkatërrojë veprat e tij, ashtu siç priset endja pasi është thurur fort.
4. Përgatitet për takimin me Allahun dhe do të jetë gati për pyetjen mbi rininë dhe jetën e tij.
5. Testamenti i tij është gjithmonë gati, sepse e di që vdekja është afër dhe se Allahu i ka premtuar Xhenetin (nëse ndërron jetë si besimtar).

❖ Pasuria

1. Pasuria është një mirësi në duart e muslimanit, një mjet dhe jo qëllim në vetvete.
2. Rizku e ndjek ashtu siç e ndjek edhe vdekja. Askush nuk do të vdesë pa marrë plotësisht rizkun e tij.
3. Nga ajo që i ka dhënë Allahu, një pjesë të caktuar duhet t'ua ndajë të tjerëve. Këtë pjesë e ka caktuar Allahu dhe ia ka bërë detyrë. Përveç kësaj, Zoti e nxit të japë vullnetarisht.
4. Allahu i Lartësuar ka përcaktuar mënyrat e shpërndarjes së zekatit për lloje të ndryshme të pasurisë dhe shumën minimale për çdo lloj.
5. Muslimani e jep me dëshirë e zemër të pastër, pa u mburrur dhe pa e lënduar nevojtarin, sepse ai beson se ajo që ua dhuron të tjerëve, në të vërtetë, e ruan për veten e tij tek Allahu.
6. Me bamirësi zhvillohet dhe konsolidohet shoqëria. Islami na mësoi konceptin e vakëfit - bamirësisë, që është një trashëgimi e begatë për shoqërinë.

❖ Puna

1. Muslimani e kryen punën me përpikëri dhe korrektësi; e çon në vend amanetin, siç i është besuar.
2. Rizku i muslimanit është hallall dhe i pastër, nuk përfshihet në haram apo ndonjë gjë të dyshimtë, si dhe nuk i drejton të tjerët drejt tyre.

3. Muslimani nuk ka të bëjë me kamatën, bixhozin dhe mashtrimin. Ai nuk ha në peshë e në matje; ua jep njerëzve peshën e masën e plotë; u jep të gjithëve atë çfarë u takon.

4. E trajton dynjanë si mjet për t'u afruar tek Allahu, jo si qëllim i vetë jetës. Nuk e ka zemrën të lidhur me jetën e kësaj bote dhe nuk vrapon pas saj.

5. Nëse pasuria largohet prej tij, nuk pikëllohet, sepse është i vetëdijshëm se kështu ka dashur Allahu; dhe nëse ajo vjen tek ai, e përdor atë për të ndihmuar fenë, për të mirën e njerëzve dhe lumturinë e tyre.

❖ Lumturia

1. Çelësi i lumturisë muslimanit është në duart e Krijuesit të tij. Ai e krijoj për ta lumturuar, jo për ta dëshpëruar; e krijoj për ta afruar, jo për ta larguar.

2. Duke qenë se lumturia është në duart e Zotit të Madhëruar, Ai e ka udhëzuar në të vërtetën e saj dhe i ka treguar rrugën që duhet të ndjekë për të arritur tek ajo.

3. Lumturia e vërtetë është në bindjen ndaj Allahut dhe jetën në dritën e kënaqësisë së Tij, atje ku shpirti qetësohet, zemra gjen paqe dhe shfaqet në fytyrën e buzëqeshur.

4. Format e ndryshme që mendohen se janë shfaqje të lumturisë, si: pasuria, fama dhe pushteti, të gjitha këto, janë sipërfaqësore; ato nuk pasqyrojnë lumturinë e vërtetë.

5. Lumturia e vërtetë është një jetë e mirë (që sigurohet te lidhja me Allahun) në këtë botë. Kjo lumturi është e përkryer në Xhenetin e përhershëm.

❖ Argëtimi

1. Njeriu ka nevojë për pushim nga mundimi i kësaj bote dhe përpjekja në kërkim të Botës Tjetër, në mënyrë që të ripërtërijë forcat dhe energjitë për të ecur në udhëtimin e tij drejt Allahut.
2. Serioziteti është thelbi i jetës së muslimanit, ndërsa argëtimi është gjë e dorës së dytë; është mjet, jo qëllim. Njeriu ka nevojë për argetim, por nuk duhet ta bëjë atë qëllim në vetvete: “Një çast kështu dhe një çast ashtu”.
3. Argëtimi sjell ekuilibër mes shpirtit, mendjes dhe trupit.
4. Islami ka lejuar shumë mjete argëtimi dhe e udhëzon muslimanin që ta ruajë fenë, trupin dhe kohën e tij, në mënyrë që të mos e ekspozojë asnjërën prej tyre para dëmtimit apo rrezikut.
5. Zbavitja në Islam është një formë e adhurimit ndaj Allahut; ajo dallohet nga qëndrueshmëria e kontroleve, ripërtëritja e mjeteve dhe ruajtja e dinjitetit njerëzor: “Sigurisht që Ne i nderuam pasardhësit e Ademit (njerëzit)”.

❖ Frytet e Islamit

1. Prej fryteve të Islamit në këtë botë janë: udhëzimi drejt punëve të mira, furnizimi i pastër, nderimi dhe lartësimi, si dhe orientimi në rrugën e Allahut. Muslimanët, që zbatojnë mësimet e fesë së tyre, janë të mbrojtur prej Allahut. Allahu u ka premtuar se do t’i bëjë sundimtarë në Tokë dhe trashëgimtarë të begatave të saj, nëse ata i përkushtohen fesë së Tij.

2. Ndërsa në Botën Tjetër shpërblimi i tyre është: “Xheneti, gjerësia e të cilit është sa gjerësia e qiellit dhe e Tokës...” Muslimani i devotshëm do të jetë shoqërinë e profetëve, dëshmorëve dhe njerëzve të mirë: “Sa shokë të mirë janë ata!”.

3. Muslimani pret që në Xhenet të realizohet premtimi i të Dërguarit tim ﷺ: “Juve do ta shihni Zotin tuaj ashtu siç e shihni këtë hënë, duke mos u ngushtuar (do ta shikoni Atë me lehtësi).” Atje ka lumturi të përjetshme, që nuk sosen kurrë.

4. O Zot, na jep kënaqësinë të shikojmë Fytyrën Tënde Fisnike!

Përmbajtja

- ❖ Allahu i Lartësuar
 - ❖ Islami
 - ❖ Ihsani – Përsosmëria
 - ❖ Besimi
 - ❖ Sheriati (Ligji Islam)
 - ❖ Kurani Fisnik
 - ❖ Bota e fshehtë
 - ❖ Përmendja Allahut (dhikri)
 - ❖ Lutja
 - ❖ Profeti ﷺ
 - ❖ Familja e Profetit ﷺ
 - ❖ Shokët e Profetit ﷺ
 - ❖ Namazi
 - ❖ Agjërimi
 - ❖ Haxhi dhe umra
 - ❖ Thirrja dhe urdhërimi për të mirë
 - ❖ Dija fetare
 - ❖ Feja dhe ymeti
 - ❖ Origjina e njeriut
 - ❖ Barazia
 - ❖ Gruaja
 - ❖ Lidhjet familjare dhe shoqërore
 - ❖ Nderi dhe dinjiteti
 - ❖ Personaliteti
 - ❖ Sjellja dhe etika
 - ❖ Udhëheqësit
 - ❖ Marrëdhënia me jobesimtarët
 - ❖ Festat
 - ❖ E keqja
 - ❖ Jeta
- ❖ Mendja (arsyeja)
 - ❖ Trupi
 - ❖ Pastërtia
 - ❖ Veshja dhe zbukurimi
 - ❖ Koha
 - ❖ Pasuria
 - ❖ Puna
 - ❖ Lumturia
 - ❖ Argëtimi
 - ❖ Frytet e Islamit

